

EUROPEISKA SYSTEMRISKNÄMNDENS YTTRANDE

av den 10 oktober 2023

**om ett svenskt meddelande om förlängning av en strängare nationell åtgärd baserad på artikel 458 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut
(ESRB/2023/10)**

EUROPEISKA SYSTEMRISKNÄMNDENS STYRELSE HAR ANTAGIT DETTA YTTRANDE

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1092/2010 av den 24 november 2010 om makrotillsyn av det finansiella systemet på EU-nivå och om inrättande av en europeisk systemrisknämnd¹, särskilt artikel 3.2 j,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012², särskilt artikel 458.4,

med beaktande av Europeiska systemrisknämndens beslut ESRB/2015/4 av den 16 december 2015 om en samordningsram för relevanta myndigheters underrättelse om nationella makrotillsynsåtgärder, ESRB:s förfarande för att avge yttranden och utfärda rekommendationer samt upphävande av beslut ESRB/2014/2³, och

av följande skäl:

- (1) Finansinspektionen, i egenskap av utsedd myndighet i enlighet med artikel 458 i förordning (EU) nr 575/2013 (CRR), informerade Europeiska systemrisknämnden (ESRB) den 12 september 2023 om att den avser att förlänga en existerande strängare nationell åtgärd i enlighet med artikel 458.9 i den förordningen.
- (2) Den strängare nationella åtgärden avser riskvikter mot tillgångsbubblor i sektorn bostadsfastigheter (artikel 458.2 d iv i förordning nr 575/2013). Den består särskilt av ett krav på alla inhemska kreditinstitut som använder internmetoden (IRB) att tillämpa av ett för varje kreditinstitut specifikt golv på 25 procent för den exponeringsviktade genomsnittliga riskvikt som tillämpas på portföljen av hushållsexponeringar i Sverige som säkras genom fast egendom.
- (3) Den strängare nationella åtgärden gäller för alla kreditinstitut som är auktoriserade i Sverige och som tillämpar interna modeller (internmetoden) för att beräkna lagstadgade kapitalkrav och har som mål

¹ EUT L 331, 15.12.2010, s. 1.

² EUT L 176, 27.6.2013, s. 1.

³ EUT C 97, 12.3.2016, s. 28.

att minska de systemriskerna som kan utgå från den överhettade fastighetsmarknaden i Sverige. Den kompletterar en annan strängare nationell åtgärd som trädde i kraft den 30 september 2023 som gäller upp till två år och är också baserad på artikel 458 i förordning (EU) nr 575/2013 och avser vissa företagsexponeringar i Sverige som säkras genom kommersiella fastigheter och bostadsfastigheter, enligt vad som beskrivs i yttrande ESRB/2023/3⁴.

- (4) Den aktuellt gällande strängare nationella åtgärden har varit i kraft sedan den 31 december 2018 och har förlängts två gånger, i december 2020 och i december 2021. Den aktuellt gällande åtgärden skulle ha löpt ut den 30 december 2023. Finansinspektionen har beslutat att förlänga tillämpningsperioden för den aktuellt gällande strängare nationella åtgärden med två år från den 31 december 2023. Om makrotillsyns- eller systemriskerna upphör att existera tidigare överväger Finansinspektionen att ta bort åtgärden före tvåårsperiodens utgång.
- (5) ESRB bedömer regelbundet sårbarheterna inom fastighetssektorn. När det gäller identifierade sårbarheter på bostadsmarknaden i Sverige utfärdade ESRB en varning ESRB/2016/11⁵ den 22 september 2016 och rekommendation ESRB/2019/9⁶ den 27 juni 2019, som båda belyser att bostadspriserna i Sverige fortfarande var övervärderade och att hushållens skuldsättning hade ökat betydligt.
- (6) I sin finansiella stabilitetsrapport som publicerades i november 2022⁷ påpekar Riksbanken att stora sårbarheter har byggts upp i det finansiella systemet, främst vad gäller bankernas exponering mot de högt belånade kommersiella fastighetsföretagen, men även vad gäller hushållens höga skuldsättning.
- (7) I sitt yttrande ESRB/2018/4⁸ gjorde ESRB bedömningen att den strängare nationella åtgärden var lämplig mot bakgrund av de omständigheter som förelåg vid den tidpunkten. Den strängare nationella åtgärden har senare förlängts två gånger och ska tillämpas till den 31 december 2023. I sina yttranden av den 14 oktober 2020⁹ och den 19 oktober 2021¹⁰ gjorde ESRB bedömningen att respektive förlängning av tillämpningsperioderna för den strängare nationella åtgärden var rimliga, passande, proportionerliga, verksamma och ändamålsenliga. Därutöver ansåg ESRB att förslaget till strängare nationell åtgärd, i förhållande till respektive förlängning, inte skulle ha någon negativ inverkan på den inre marknaden som skulle uppväga de effekter för den finansiella stabiliteten som blir resultatet av en minskad makrotillsynsrisik eller systemrisk.

⁴ Europeiska systemrisknämndens yttrande ESRB/2023/3 av den 9 juni 2023 över ett svenskt meddelande om en strängare nationell åtgärd baserad på artikel 458 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012, finns på ESRB:s webbplats www.esrb.europa.eu.

⁵ Europeiska systemrisknämndens varning ESRB/2016/11 av den 22 september 2016 om sårbarheter på medellång sikt inom sektorn bostadsfastigheter i Sverige (EUT C 31, 31.1.2017, s. 55).

⁶ Europeiska systemrisknämndens rekommendation ESRB/2016/11 av den 27 juni 2019 om sårbarheter på medellång sikt inom sektorn bostadsfastigheter i Sverige (EUT C 366, 30.10.2019, s. 35).

⁷ Finns på Sveriges riksbanks webbplats www.riksbank.se.

⁸ Europeiska systemrisknämndens yttrande ESRB/2018/4 av den 21 juni 2018 över ett svenskt meddelande om en strängare nationell åtgärd baserad på artikel 458 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag, finns på ESRB:s webbplats www.esrb.europa.eu.

⁹ Europeiska systemrisknämndens yttrande ESRB/2020/13 av den 14 oktober 2020 över ett svenskt meddelande om förlängning av tillämpningsperioden avseende en strängare nationell åtgärd baserad på artikel 458 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag, finns på ESRB:s webbplats www.esrb.europa.eu.

¹⁰ Europeiska systemrisknämndens yttrande ESRB/2021/8 av den 19 oktober 2021 över ett svenskt meddelande om förlängning av tillämpningsperioden avseende en strängare nationell åtgärd baserad på artikel 458 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag, finns på ESRB:s webbplats www.esrb.europa.eu.

- (8) Med beaktande av ESRB:s och Europeiska bankmyndighetens (EBA) yttranden, och i linje med det förfarande som framgår av artikel 458 i förordning (EU) nr 575/2013, beslutade EU-kommissionen att inte lämna något förslag till rådet om genomförandeakter för att avvisa förslagen till strängare nationella åtgärder under 2018¹¹, 2020¹² and 2021¹³.
- (9) Den strängare nationella åtgärden för svenska hushållsexponeringar som säkras genom panträtt i fast egendom syftar till att hantera de förhöjda systemriskerna och öka motståndskraften i det finansiella systemet avseende de systemriskerna som utgår från sektorn bostadsfastigheter i Sverige. Den förlängda åtgärden kommer att behålla riskviktsgolvet för inhemska kreditinstitut som använder internmetoden på 25 procent, och på så sätt upprätthålla högre kapitalnivåer i dessa institut, vilket medför en ytterligare förlustabsorberande kapacitet för de kreditinstitut som berörs av åtgärden.
- (10) Tillämpningsperioden för den strängare nationella åtgärden, som ska förlängas med två år, har redan förlängts två gånger. ESRB uppmanar Finansinspektionen att noga övervaka utvecklingen av systemrisken och huruvida åtgärden är kalibrerad på ett lämpligt sätt, särskilt mot bakgrund av den aktuella diskussionen kring modeller som använder internmetoden. Därefter kan en omprövning av åtgärden vara motiverad och man kan då överväga att införa en systemriskbuffert avseende sektorexponeringar som alternativ. Den gradvisa infasningen av kapitalgolvet kan också kräva en översyn av åtgärden i framtiden. I detta skede förefaller dock förlängningen av åtgärden vara det lämpligaste alternativet, särskilt eftersom Finansinspektionen kommer att överväga att avaktivera åtgärden före utgången av förlängningsperioden, om makrotillsynsvillkoren ändras.
- (11) För att bedöma den förlängda strängare nationella åtgärden som Finansinspektionen meddelat den 12 september 2023 har ESRB:s utvärderingsgrupp som avses i beslut ESRB/2015/4 tagit fram dokumentet i bilagan till detta yttrande.

HÄRI GÖRS FÖLJANDE IAKTTAGELSER.

1. En förlängning av den aktuellt gällande strängare nationella åtgärden i Sverige, i enlighet med artikel 458.2 d iv i förordning (EU) nr 575/2013, som består av ett krav för alla inhemska kreditinstitut som använder internmetoden (IRB) att tillämpa av ett för varje kreditinstitut specifikt golv på 25 procent för den exponeringsviktade genomsnittliga riskvikt som tillämpas på portföljen av hushållsexponeringar som säkras genom fast egendom, bedöms under rådande omständigheter vara rimlig, passande, proportionerlig, verksam och ändamålsenlig. Särskilt gäller följande:

¹¹ Kommissions beslut av den 17.7.2018 att inte lämna något förslag till rådet om en genomförandeakt för att avvisa förslaget till en nationell åtgärd som Sverige meddelat den 24 maj 2018 enligt artikel 458.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013, C (2018) 4176 final, finns på <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11456-2018-INIT/en/pdf>.

¹² Kommissions beslut av den 12.11.2020 att inte lämna något förslag till en genomförandeakt för att avvisa den planerade förlängningen av tillämpningsperioden avseende en nationell åtgärd som Sverige meddelat den 16 september 2020 enligt artikel 458.9 jämförd med artikel 458.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013, C (2020) 7723, finns på <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11456-2018-INIT/en/pdf>.

¹³ Kommissions beslut av den 12.11.2021 att inte lämna något förslag till en genomförandeakt för att avvisa den planerade förlängningen av tillämpningsperioden avseende en nationell åtgärd som Sverige meddelat den 20 september 2021 enligt artikel 458.9 jämförd med artikel 458.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013.

- a) Makrotillsyns- eller systemriskerna som härrör från exponeringar mot bostadsmarknaden ligger kvar på en hög nivå, vilket redan var fallet vid den senaste förlängningen av åtgärden 2021, vilket utgör en fortsatt risk för den finansiella stabiliteten på nationell nivå.
 - b) De makrotillsynsåtgärder som avses i artiklarna 124 och 164 i förordning (EU) nr 575/2013 och artiklarna 133 och 136 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU¹⁴ för närvarande är mindre lämpliga och effektiva för att hantera de identifierade riskerna för den finansiella stabiliteten, särskilt med beaktande av dessa åtgärders relativa effektivitet.
 - c) Den strängare nationella åtgärden medför inte oproportionerligt negativa effekter för hela eller delar av det finansiella systemet i andra medlemsstater eller i unionen som helhet eller skapar ett hinder för den inre marknadens sätt att fungera.
 - d) Frågan berör endast en medlemsstat.
2. En förlängning av den strängare nationella åtgärden har ingen negativ inverkan på den inre marknaden som uppväger de effekter för den finansiella stabiliteten som blir resultatet av en minskad makrotillsynsrisk eller systemrisk.
 3. Dokumentet i bilagan med titeln *Bedömning av ett svenskt meddelande i enlighet med artikel 458 i förordning (EU) nr 575/2013 om att förlänga en strängare nationell åtgärd avseende exponeringar mot hushållens bostadslån* utgör en del av detta yttrande.

Utfärdat i Frankfurt am Main den 10 oktober 2023.

Chef för ESRB:s sekretariat, på ESRB-styrelsens vägnar

Francesco MAZZAFERRO

¹⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiven 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338).